

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.
UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS
TANÍTÓ-EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DÍJAK: Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Negyed-
évre 1 frt. Papok-, tanítók- és községi előjáróknak egész évre
3 frt, a tanító-egylet tagjainak, községi és körjegyzőknek 2 frt
50 kr. — Egy példány ára 8 kr.
Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

Felolvasó szerkesztő és kiadó-tulajdonos

B E T E G H P Á L.

Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 2 kr, azonfelül 1 kr
magánhirdetések □ cm.-ként 3 kr, többszöri közlésnél 2 kr-ért
közöltetnek. — Bélyegdíj külön 30 kr. — Nyilt-tér sora 50 kr
Hirdetés és nyilt-tér díja előre fizetendő.

Hirdetéseket e lap részére elfogad minden hirdetői iroda

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: B E T E G H P Á L könyvnyomdája és könyvkötészet (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők.
Kéziratok nem adatk vissza.

Szavamra mondom és a szent sirokra esküszöm!...

Fedetlen fejjel, kezét szívére téve, Isten szabad ege alatt ezernyi nép előtt mondotta e szavakat egy férfi, ki néhány nap alatt átszenvedte a rágalom piszkos fegyverével ütött mély seb emésztő fájdalmait s alkalma volt tapasztalni, hogy az őt ért sérelem az egész társadalmat is legnemesebb, legszentebb érzéseiben sértette meg.

Ha visszagondolunk az elmúlt néhány nap eseményeire, emlékezhetünk reá, hogy Székely-Udvarhely város és az egész vármegye közönsége a rang, állás, vallás és nem különége nélkül feljajdult mikor megtudta, hogy emelt fővel, ösöktől örökölt diszes rang jelvényeit hordozva oly ember is járkal sorai közt, ki megokolatlan magán bosszútól elvakulva, nem tartotta a társadalmi erkölcs arczulsapásának azt a lépést, mely a meghaltak emlékét sárral piszkolja be, hogy az élő gyermekek, unokák egész seregét állíthassa pellengérré s így megmenekülhessen egyetlen egy képzelten ellenségtől...

A felzavart társadalom azonban megnyugvással, a jövőbe vetett teljes bizalommal várta az ügy tovább fejlődését s egészen természetesnek tartotta, mikor a meghurczolt család amaz exponált férfitagja nyilvánosan kijelentette, hogy ismeri és teljesíti kötelességét úgy is mint ember, úgy is mint köztisztviselő...

Van-e társadalmunkban ezerek és ezerek közül egy is, ki eltűné, hogy szülői és nagyszülői kegyelettel őrzött emlékét valaki undok hiéna módjára pihenő sirjaikból kiássa és méltatlanul meggyalazza? Van-e társadalmunkban ezerek és ezerek között csak egy is, ki el tudná szenvedni, hogy az ősök meggyalázott emléke átszálljon ártatlan, még nem is eszmélkedő gyermekeire s a következők egész sorára? Van-e Udvarhelyvármegyében, van-e bárhol e széles hazában egyetlen egy férfi, ki arczulsapásnak ne tekintené, ha valaki megfontolt rosszakarattal és kegyetlen kiszámítással szétzuzni akarná ősei kegyeletes emlékét és gyermekei legszebb reményét?...

A vérig sértett férfi ismerte és teljesítette kötelességét mint gyermek, mint apa s tehát mint ember...

A társadalom, ez az abszolút nagyhatalom csak addig tud megfelelni céljának, csak addig vezetője még a politikai erőnyilvánulásoknak is, míg vezetőitől, intézőitől, köztisztviselőitől minden egyes tagjától nemcsak összes szellemi és fizikai erejük teljes felhasználását megköveteli, de egyszersmind kérlelhetlenül rá tud parancsolni tagjaira, hogy az erkölcsi világ, a becsület szigorú törvényeit is pillanatig se felejtse.

Az a férfi ismerte és teljesítette e téren is kötelességét mint köztisztviselő...

Az a férfi keserű fájdalommal, de emelt fővel, teljes önbecsérzettel távozott körünkől; most pedig mikor visszatért, a viharedzette cser komoly méltóságával foglalja el ismét helyét; a győzelem nem tette elbizakodottá; ellenségeit nem kicsinyli, hanem acélozott izmokkal a

gyűlölet daemona nélkül kezli meg újra a harczot...

Udvarhelyvármegye és Székely-Udvarhely város közönsége önmagát becsülte meg, mikor a rang, vallás, kor és nem különége nélkül kitörő örömmel, szerető gyöngédséggel, őszinte bizalommal és teljes ragaszkodással fogadta a pár napra elüldözött, de minden irányban megerősödve visszaérkező gyermeket, apát és férfit.

Önmagát becsülte meg és kötelességet teljesített a visszaérkező, mikor válaszaiban mintegy alkalmyszerűleg jelezte a helyzetet s ebben jövőre is elfoglalandó álláspontját. Itt hallottuk, mit különben is tudtunk, hogy a pár napig tartott krízis nem lankasztotta el a férfit, mert bármikor készen van szembe szállani az alvilág minden ördögével a maga és családja becsületeért; itt nyilatkozott meg a körültekintő államférfi, ki a megvert ellenséget nem akarja megsemmisítve porba szítani, hanem hajlandó együtt küzdeni; itt mondotta szavára, esküzt meg a szent sirokra a hazafi, a köztisztviselő, hogy mint eddig, úgy ezután is életének egyetlen célja, munkásságának egyetlen törekvése lesz a közérdek lankadhatatlan támogatása, elősegítése: s e családtag, ez államférfi, e köztisztviselő Udvarhelyvármegye főispánja hallerkeői Haller János gróf, kihez lapunk munkatársa — Demeter Dénes — ez alkalomból következő költeményt intézi:

Bizony szeszélyes, bolond a világ,
Irgy, rossz lelkű és ki tudja még:
Hogy mi nem lehet ez a gyatra ember?
Kit hord a vén föld és beföd az ég.
Pedig az embert Isten teremté
Saját képére — mondja az irás.
Oh egek, egek: mi ma az ember;
Mint volt régentén, oh mennyire más?!
Hiéna, tigris, csak ép' nem testvér...
Oh... oh ártatlan, krisztusi szent vér!!

Megváltót viszi s véres kereszten
Aldozik le a szelidség napja,
S közápor között a szent férfiú:
István életét, lelkét ki adja.
Itt a nyak-tiló, ott a tűz-kerék,
Hitért, igazért hal meg az igaz.
Fenn hordja fejét, alárczot öltve,
Száll és él, miként hus-légy is, a gaz,
Viz lón a vérből, ma semmit sem ér...
Oh... oh ártatlan krisztusi, szent vér!!

Kit egy országnak égő szerelme
Hozott volt haza és temetett el;
Kiásta azt is megfertőztetni,
Hiéna lábbal, undok körmökkel.
Holnap talán mást vesz ki a sírból,
Mert az élő már neki nem elég;
Vad állat ő csak, egy mohó vágya:
A mások vérén gyomra megtelje.
Pedig a gyöngy nem ebnek való bér,
Oh... oh ártatlan, krisztusi szent vér!!

Téged az embert, kit mi szeretünk,
Ki vagy koronánk hű bizalmasa,
Sárral merészelt dobálni minap
Utca-csöcselék, nevéti tudja?
Pedig, sárral csak az dobálódik,
Ki maga is a sárban hentereg...
A sárból rög lesz, mit lábbal tipor
Kiméltlenül óriás tömeg,
... Csak azt fizeti, a ki mennyit ér...
Oh... oh ártatlan, krisztusi szent vér!!

Nemes gróf, ne bánd, ne vedd föl attól,
A ki nem tudja, hogy mit cselekszik!
Tövelgő ember, büntre bünt halmoz
S aztán félre áll, gyónik, vezeklik.
Puszták királyát: a hős oroszánt
A légy-csorda hasztalan szállja;
Meg nem mozdul, de nemes küzdővel
A véres versenyt mindég kiállja,
... Semmi gyalázat nem érhet téged,
Mi fizetünk meg: mi, a te néped!!

Főispánunk diadalutja.

Hallerkeői Haller János gróf Udvarhelyvármegye főispánja f. hó 14-én jött vissza városunkba. Utazása Héjasfalvától Székely-Udvarhelyig valóságos diadalmenet volt. Utjában a társadalom hivatalos képviselői, diszes ösök méltó utódai, birtokos és iparos polgárság hatalmas serege fejezték ki megjelenésükkel és lelkesültégük szivből fakadó jeleivel, hogy nemcsak mély megvetést, utálatot éreznek, nemcsak erkölcsi kegyeletüket sérti az a galád rágalom, az a családi becsületet meggyilkolni törekvő áskálódás, mely miut magán bosszu piszkos műve érte a több száz év óta Magyarországot és a volt Erdélyi fejedelemség történetében arany betűkkel megjelenő hallerkeői Haller gróf családot, de egyuttal csak az igazságnak hódolnak, midőn ama meghurczolt család egyik leszármazottjának Haller János grófnak, Udvarhelyvármegye ezidei főispánjának önként, emelt fővel, szabad polgárokhoz méltóan kifejezik, hogy őt méltó utódnak ismerik ama családban, mely mióta magyarrá lett, mióta magát magyarának valija csak hasznára, büszkeségére vált magyar hazájának. Határtalan lelkesedéssel, a viszontlátás kitörő örömevel, az igazság diadalra jutásának büszke érzésével fogadta visszatérő főispánját a vármegye aprója, nagyja, mert tudta, érezte mindenik, hogy benne oly férfi áll a közügyek élén, ki rövid két év alatt bebizonyította, hogy helyén megáll, hogy szorgalmas, kitartó munkával, körültekintő tapintatossággal mindig ott van, hol segíteni kell, hogy erős kézzel fékezni is tud, a hol a kitörő szenvedély, vagy a piszkos önzés szükségessé teszi.

Lássuk most már az utazás lélekemelő eseményeit s kezdjük megfigyelésünket

Héjasfalván.

Székely-Udvarhelyről Jakab Gyula alispán vezetése alatt Sándor Mózes, Gyarmatly Ferencz, Ugron István, Diószeghy Sámuel, Lengyel József dr, Ferenczy Károly, Lántzky Sándor és Dániel Károly tagokból álló küldöttség utazott Héjasfalvára az érkező főispán fogadására. E küldöttséghez csatlakozott Székely-Keresztur 6 tagú küldöttsége.

Héjasfalván hatalmas éljen kiáltás fogadta a Brassó felől berobogó vonatot, melynek megállása után Jakab Gyula alispán nagyszámu közönség jelenlétében a következő rövid és lelkes beszédet mondotta:

Méltóságos Gróf ur!
Szeretve tisztelt Főispánunk!

Ide jöttünk a vármegye határához, hogy első lehessünk azok között, kik méltóságodat ma üdvözölni óhajtják szerencsés és diadalmas megérkezése alkalmából és hogy kiserhessük ezen diadalutján.

Fogadjuk és üdvözöljük nem csillogással és fényvel, de szívünk melegevel.

A midőn méltóságod az ellene elkövetett galádság feletti méltó felháborodásában ő felsége kormányának rendelkezésére bocsátotta magas állását, aggály boruja szállott fel lelkünk egere vármegyénk jövő sorsa iránt, amde kisüött a nap sugára, nem fogadtatott el a lemonadás és Méltóságod vissza lett adva nekünk, vissza lett küldve méltó helyére, a főispáni székbe, hol a mostanhoz hasonló rajongó szeretet által környezve, megénk javára és boldogsága előmozdítására, hogy sokáig éljen, szívünkől kívánjuk.

E beszéd elhangzása után főispánunk meleg hangon válaszolt s a viharos éljenzés szüntével Erked község derék küldöttségének vezetője Hargittai Béla h. jegyző a következő egyszerű, de lelkes lévvel elmondott szavakkal üdvözölte az ünnepeltet:

Lapunk mai számához egy félv melléklet van csatolva.

Méltóságos Gróf ur!

Méltóságos Főispán ur!

Engedje meg Méltóságod, hogy Erked község hazafias közönsége nevében mi is virágokkal hintsük be azt a szentélyt, melyet illetlen és szennyes kezek sárral dobáltak meg. Fogadja Méltóságod ebbeli hódolatjeljes tiszteletünk kifejezését azon benső kívánságunk tolmácsolásában, — melyet Udvarhelyvármegye minden többi községe is velünk egy lelkesedéssel kiált Méltóságod felé — hogy a Mindenható Méltóságodat sokáig éltesse!

A zajos éljenzés csillapultával gróf Haller János — ki az üdvözlő beszédekkel a sebhétt lélek nemese ihlettségével hallgatta — ki kezet nyújtva a jegyzőnek, emelkedett szellemű válaszában köszönte meg a küldöttség üdvözlését, haugsulyozta, hogy a község képviselőinek megjelenése ezen alkalomból kétszerez jelentőséggel bír előtte, mivel éppen Erked is azon községek egyike, melyek a grófi családhoz közvetlen közlől ismerik

A gróf szavait szünni nem akaró éljenzés követte; de az erkeziek küldetése itt még nem ért véget, a tulajdonképpeni gyöngéd aktusa a hódolatnak ezután következett. E küldöttség ugyanis egy margarétákból és rózsabimbókból kötött kilencz ágú grófi koronát hozott magával, melynek alsó része egy arasznyi széles és mintegy 3 méter hosszú magyar nemzeti színű nyerselyem szalaggal volt átkötve és a mely az alkalom aktualitásának illetően finom vonatkozásában általános kellemes meglepetést idézett fel.

A Segesvár felől nemzeti zászlókkal, zöld galyakkal s az ország czimerével pompásan feldiszipített székely vonat megérkezvén, a küldöttség az izlés-sel összeállított virágkoronát, a vármegye alispánjának pompás ötletéből arra az első oszt. kocsira erősítette, melyben főispánunk Udvarhelyre utazott úgy, hogy az utvonalt érintő állomásokhoz kísereglett ünneplő közönség minden állomáson már messziről felismerhette a vonat robogásában magasra lengő szalagokról a grófi kocsit.

A küldöttség Udvarhelyig kísérte diadalutján a grófit.

Székely-Keresztur.

Székely-Keresztur pályaházat lobogókka!, virágokkal és zöld galyakkal gyönyörűen díszítette fel az igazság és becsület ünnepeit üllő érdeklődés. A város és környék értelmisége és a földmívelő nép oly impozans tömegben jelentek meg, hogy a pályaházat és környékét szorongásig megtöltötték.

Dörgő éljenzés fogadta a pályaudvarba robogó vonatot, melyből Haller János gróf főispán és kísérete kiszállván: Gombos Samu professor nagyon szép és szivhez szóló beszédben emelte ki a saját és az összes megjelentek érzelmeit. Megkapó része volt a beszédnek, hol erről szólt, hogy főispánunk néhai szülői Székely-Kereszturon laktak, főispánunk ott született s őket mint közeli ismerősöket legközelebről bántotta a rágalmozó által felbontott sírok megszenteltelentése. Most a jókívánság, az öröm éljenzése jelentkezett 1500—2000 hallgató ajakán, majd a megsértett becsület, a feltört sírok meghurozólása felett érzett felháborodás tompa zugása reszkettette meg a levegőt s a mélyen meghatót hallgatók előtt láthatóan elérzékenyülve akövetkező választ mondotta el szeretett főispánunk:

Tisztelt barátaim, székely véreim!

A mélyen tisztelt szónokunk által oly meleg szavakkal tolmácsolott szives üdvözlétük, mely is egyaránt szólt a város szülőjének, mint a főispánnak, egész valóban meghatón elkötelezett arra, hogy halás köszönetem nyilvánítása közben, a velem született férfias nyíltsággal megemlékezem a közelmúltak rám s egész családomra nézt oly keserves eseményéről!

Barátaim! Székely véreim!

Meg voltam nyugodva én arról, hogy önök e város szülőit, lakói e merénylettel szemben a legelső lesznek, kik sorompóba lépnek! Jól tudtam azt, hisz lekem is ezt sugta, hogy az a halás kegyelet, mely önöket, székely véreim, szülőim drága emlékéhez fűzi, irántam, mint mindig, ez uttal is csak szeretetben nyereid kifejezést s hogy nem csalódtam, sebzett lelkemnek végtelen jól esik; jól esik, hisz e hely születésem helye! s jól mondá szónokuk, itt ringott a bölcsőm! itt éltam át a holdog gyermekkor, az emberi élet legszebb éveit, perceit, itt szivtam be feledhetlen jó anyám tejével a hit, az emberbaráti szeretet legszentebb érzelmeit s e helyről keltem a világba szárnyra, a legjobb apa bölcs tanácsaival!

Sitt, ide temettem el őket!

Azok a begyepesedett sírok amott a timafalvi hegyoldal lejtőjén, melyek felett székely véreim, rokonim halás kegyelete örök, kegyelettel viraszt s mely sírokba sokat, ig-n sokat eltemettem: uraim, e sírok Isten háza után, a legszentebb föld nekem!!

E szent sírok lakói áldása kísért utaimban s ezektől öröklött szeretet, barátság köt engem e földhöz s ennek lakóhoz!

Uraim, barátaim!

Most akadt vármegyénkben egy szármányulott, egy erkölcsi cadaver, a ki mint egy alaváló, nyomorult had vak eszköze, alá sülyedt oda, hogy szentségtelen kezekkel feldulva e sírokat, a halottak álmait zavarja! Ez volt az ő célja! de pokoli terve dugába dült, mert az igazságos Isten uja örökösök a szentelt hamvak fölött! Örökösök pedig, mert Isten jóvoltából, Felséges jó uram, királyom s országunk főrendjei eldobták az alaváló nyomorultnak vádját; törvényhozásunk, a közelet fényesen kimagasló alakjai, a társadalom s a saját egyaránt ítélkezve, mély megvetéssel fordultak el a merénylőtől. Magas kormányom pedig fényes elégtételt nemcsak nem fogadta el lemondásomat, de jövőre bizalmával ajándékozott meg!

S ime eljöttök önök véreim, barátaim, meleg szavakkal nyújtva vigaszt sebzett lelkemnek, baráti jobbot nyújtva és elítélve a nyomorult merénylőt s annak undok, égbé kiáltó bűnét!

Bizony undok bűn ez uraim! . . . Az a halottrabló bandita, ki egy eltemetett ékszerért s selyem darabkáért tör fel koporsókat — talál melegséget, hiszen talán azok révén, árán ehez hitvesének s gyermekeinek nyújthat egy falatkát.

De az emberi alakból kivetkőzött nyomorult, gaz, ki czinkostársaival vak dühvel s szemtelen bosszúból csak azért dulja fel a megszentelt sírokat, hogy ennek révén az élő utód, ellenfele lelkét szétmarcangolhassa, mert ellene ellen férfias bátorsággal s tisztességgel fegyverrel megküzdési hímpelellér, gaz, nyomorult és gyáva! — ezt Isten s ember átka sújtja!

És ime, lépten-nyomon sújtja is daemont! . . .

Uraim!

A vérig sebzett gyermeki kebel, a mint vigaszt, enyhülést nyert az önök őszinte és szívjóóság diktálta üdvözlétkből, úgy nyert a közpálya üldözött harciosa bizalmat, bátortást!

En köszönöm, lelkem mélyéből köszönöm s e szentelt sírokra igérem, fogadom, hű leszek a sirig! s mint eddig éltem, úgy ezután is mindig kötelességemnek élek!

Elhangzott a mélyen átérzett beszéd, könnyek csillogtak a hallgatók szemében, egy pillanatilag siri csendesség uralkodott, mintha senki se merné háborgatni az elköltözött nyugalmát: de egy másik pillanatban dörgő éljenzés reszkettette meg a levegőt, mely elégtételt volt a pihenő szülőknek, gyermeknek és itélet a merénylő cadavernek.

Ezzel Isten hozzádot mondott testvéreinek özv. Perozelné Haller Lili grófnőnek, ki őt eddig kísérte és barátságos bucsuzás után a vonat a Rákóczi-induló kíséretében elindult és folytatta útját Székely-Udvarhely felé.

Utközben.

Nemcsak a nagyobb községek, de a kisebb vasuti állomások közelében fekvő községek lakói is felhasználták azt a pár percet, míg állott a vonat, hogy érzelmeiknek, mely az egész vármegye lakosai az ismert merénylő következménye gyanánt átjárja, hangos kifejezést adjanak.

A nagygyambfalvi állomáson nagy és lelkesült közönség előtt Kelemen János ev. ref. pap vallásos ihlet szavaival üdvözölte a hazatérő főispánt s biztosította őt a megyszerte nyilvánuló szeretet, ragaszkodás és bizalom tántoríthatatlansága felől. Főispánunk válaszában megköszönte a szives részvétet, melyben őt és családját a keserű megtámadás alkalmából ezer és ezer felől részesítik s biztosítja a vidék lakóit is, hogy mint eddig, úgy ezután is a közérdek támogatásá, az általános előhaladás fejlesztését tartja egész erővel megközelítendő céljának.

Mindkét beszéd letlekesült éljenzés ismételve szakitotta felbe s végre a vonat hangos éljenzésektől kísérvé indult tovább.

A bögyői állomáson Veres Ferencz tanító hazafias szavakkal tolmácsolta az odasereglett környékeliek előbbi megbotránkozását és utóbbi örömet. Főispánunk itt is maga és családja nevében köszönetet mondott a meleg érdeklődésért s kijelentette, hogy a most minden felől tapasztalt szeretetet egy oly adósságának tekinti, melyet mint a közügy harozosa kitartó és tántoríthatatlan munkával kell visszafizessen.

Az éljenző közönség hangjai kísérték a feldiszipített vonatot

Székely-Udvarhelyre.

Főispánunk diadalutja itt öltött nagy arányokat. Jóval a vonat megérkezése előtt nagy közönség vonult ki a fellobogózt városból a szépen díszített pályaházba. A kijáratnál nemzeti zászlókkal és Magyarországgal czimerével ékesített hatalmas diadal kapu volt felállítva s az emelkedett hangulatban levő közönség úgy megtöltötte a pályaházat, pályaudvart és a környező nagy tért, hogy a kivonult tüzölt sereg alig tudta a tolongást megakadályozni és a rendet fúantartani.

Városunk vezéralakjai oly nagy számban jelentek meg, hogy majdnem fel lehetett volna vetni a kérdést, hogy vajon tündöklék-e valaki a távollétével?

Az iparos polgárságot nagyon szépen képviselte az a tiz zászló, melyeknek nehéz szövetét méltóságosan lengette a nyári szellő.

Lassu dübörgéssel érkezett meg a vonat, miközben a helyi első zenekar kezdte meg a fogadás ünnepségét.

Főispánunk és kísérete a közönség lelkesült éljenzése közben szállott le a vonatról s a csend helyreálltával Bedő Ferencz helyi ev. ref. első pap szónoki hőséggel, lelkesült felmagasztaltsággal tartotta meg egyikét ama szép beszédeinek, melyekről széles körben ismeretes s mely körülbelül így hangzott:

Méltóságos Gróf Főispán ur!

Csakhogy újra láthatjuk; csakhogy ismét szívére ölheteti őszékely anyavárosunk Méltóságodban egyik leghűbb gyermekét!

Midőn napokkal ezelőtt eltávozva innen, ez édes anyától, a nagy római anya szava mellett átvette a dicsőséges paizst, erős volt mindnyájunknak hite, hogy nem rajta, de vele fog visszatérni s régi fénye homályt, erőssége esorbát nem fog kapni, hanem mint eddig, úgy jövőben is ragyogni fog időtlen időkig.

E hitünkbeli nyert igazságnak tüze gyuladt ki most, szent lelkesedéssel, örömmel töltve el a székelek szívet Méltóságod magas személye iránt.

Méltóságos Főispán ur!

Nem ozelem rajzolgatni, mert irtózom a sötét képektől; hisz különben is országserzte ismeretes a megdöbentő erkölcsi merénylő, ortvátadás, melyet az alaválóság pokoli ördöge támasztott méltóságod családi tradíciókban gazdag, érdemekben soha el nem évülő ősei iránt — nem, hanem igen is ozelem egyfelől ezzel szemben kifejezést adni utálatuunknak, megvetésünknek, másfelől pedig manifeszálni méltóságod s családja iránt tántoríthatatlan bizalmunkat, hű ragaszkodásunkat.

Hiszen nem fajult el még a székelek vér s erős erkölcsi ereje meghajolni a család szentélye előtt s föllázadni az ezt alaválóban érintő támadások ellen.

Tisztelt közönség!

Theseus közörműnkre visszaérkezett; előttünk áll rajongásig szeretett és tisztelt főispánunk, kinek mindenre kiterjedő erőnye, bölcsessége, szeretete lankadatlanul munkálja megénk és városunk társadalmi és politikai békéjét, felvirágzását.

Hogyne gyuladna ki minden lélek az örömtől; hogyne forna össze minden székelek szív abban az imaszertő óhajtatásban, hogy a gróf Hallerek magva soha meg ne szakadjon s gróf Haller János e városnak és megének, valamint drága hazáunknak boldogítására soké, de soká éljen!

E beszéd elhangzása után, melyet a közönség viharos éljenzése többször szakított meg, főispánunk meghatottságtól reszkető hangon a következő mélyen átérzett beszédet mondotta:

Mélyen tisztelt uraim! Székely véreim!

Édes tiszteletes ur!

E szivélyes fogadtatás, e lélekből jövő meleg üdvözlő közepette úgy érzem magamat jelen perczben, mint az a halandó, ki egy terhes, kinos álomból ébredve föl, nem a kinos álom sötét képeit látja többé maga előtt, de a pokol helyett a mennyországot!

Midőn ezelőtt tiz nappal távoztam vármegyéből, hogy ide soh se térjek vissza: lelkem nyugalma fel volt duva vérig s a daemonok infamiája tufeszíté idegeim hurját!

Elmentem, hogy ne térjek vissza többé; elmentem lelkemben sajgó fájdalommal! De sorsom a csillagokban másként lett intézve — s vissza kelle térnem! . . . Visszatertem, mert Isten úgy akarta, visszatertem, mert Felséges jó uram, királyom, magas kormányom, országom főrendháza, a parlament s a közelet kimagasló alakjai, az osztatlan közvélemény, a saját ítélkezése egyhangulag megegyezőleg döntött sorsom felett: s mint eddig éltem becsületben, öröklött név- és rangban, tisztán, szepöltenül helyeztet vissza főispáni állásomba, e küzdelmes pályára, vármegyénk élére!

Ekként terve vissza, állok önök előtt s e perczben végig tekintve a szivből üdvözlők során, tuzás nélkül mondhatom el, hogy a mai nap közpályán tett szolgálatomnak legkimagaslóbb, legdicsőbb órajára, perczére vált; s szerénytelenség, önhiesség nélkül mondhatom, hogy szerény, de becsületes munkásságban eltöltött életem s a közpályán való minden eddigi tevékenységem fejedelmileg, fényesen s feledhetlen módon van megjutalmazva!

Mélyen tisztelt uraim! Távol legyen tőlem az, hogy most, ez ünnepélyes perczben, midőn önök visszatértem ötletéből férfiasan állást foglalva galád megtámadatásommal szemben, lelkökből üdvözölve, fényes elégtételt nyújtnak: az öröm poharába keserűséget akar-nék tölteni. Tartózkodom ettől, mindazonáltal önmagam, családom és a köztisztesség iránti kötelességem itt nyilván hangoztatni azt, hogy megtámadom, e morális cadaver, nemcsak hímpelellér gaz, de egyuttal kvalifikálhatlan gyáva is, ki orvgyilkos modra igen is tud támadni, azonban a becsületes emberhez illő elégtételadás elől megszabad!

Meghozták azonban önök nekem a legszebb elégtételt, szivből üdvözölve s baráti jobbot nyújtva a vérig sebzett embernek, a közpálya üldözött harcósának; önök üdvözlőle méltóan sorakozik a nyert elégtételek sorában, hisz önök legilletékesebb faktorok itélni felettem; hisz mindnyajok előtt ismeretes őseim, szüleim multja, minden tenykedése, s itt szülőföldemem élve, életem önök előtt csak nyitott könyv lehet! Istenemre, nincs mit eltitkoljak, nincs mit szégyeneljek!

Ez a lélekből fakadó baráti üdvözlő, melyet most fogadtam s a gazok feletti dörgő itéletük kettős kötelességet harit vállaimra: egyik kötelesség, hogy lerójam a hála, a köszönet adóját; a másik kötelesség, hogy e páratlanul álló fogadtatásból kisugárzó szeretetből, e soha el nem feledhető kitüntetésből jövőre nézve új erőt, biztatást, lelkesedést merítsek kötelességeim hiv teljesítésére!

Fogadjak hát első sorban uraim, édes tiszteletes ur, polgártársak, lekötelezett barátjuk igazán érzett halás köszönetét s mint főispánjuk itt a szent Isten szabad ege alatt, a gaz kezekkel megbolygatott szent sírokra esküszöm, hogy emberbaráti, hazafini s hivatalos állásom kötelmeit a jövőben is és mind halálig hiven, rendületlenül teljesíteni fogom! S jó Istenem segítségével beváltom fogadalmamat, habár a poklok mindenszültötte egyesülne is ellenem; beváltom, ha éltam s annak üdve oda vesz!

Köszönöm szivjóságukat, lelkemnek mélyéből köszönöm!

E beszéd, melyet mély érzéssel, egy öntudatos férfi határozottságával és lelkesültségével mondott el, megrendítő hatást gyakorolt az összes hallgató közönség lelkére, melyben újra átviharozttak az elmúlt napok izgalmai, a meghurozolt családi állás iránt

Folytatás a mellékleten.

Melléklet a „Székely Udvarhely” 25. számához.

érett kegyelet s a társadalmi erkölcs sárba tiprójával szemben érett megvetés.

Szünni nem akaró éljenzés kísérte a meghurcolt és méltó elégtételt nyert férfit kocsijába s követte őt a vármegyeház díszterméig.

50—60 kocsiból álló hatalmas kocsisor képezte a díszkíséretet s az ablakokban Székely-Udvarhely hölgyeinek nagy száma fejezte ki, hogy ők is az üldözött családi becsület diadalát ünneplik.

A vármegyeházhoz érkeve, a nagy díszterem, melynek karzatait díszes hölgyközönség foglalta el, néhány perc alatt zsufolásig megtelt az oda sereglő köztisztviselők és közönség egy részével, míg a nagy tömeg künn a vármegyeház udvarán és az utcán várta az ünnepség lezajlását.

Benn a díszteremben Lázár Ádám gróf főjegyző intézte a vármegye visszavárt és visszanyert főispánjához a tisztviselői kar nevében a következő nagy lelkesültséggel elmondott beszédet:

Méltóságos Gróf Főispán Ur!

Udvarhelyvármegye és Udvarhely város tisztikara e munkával felszentelt hajlékban várta vissza Méltóságodat, — nem azért, mintha nem sietett volna elszökni és szívből üdvözölni, — nem azért, mintha félt volna a nyilvánosság előtt, — hanem azért, hogy a nyilvánosság előtt kimondani, mindazt, mit szíve sugall és mi szívének jól esik, hanem azért várta itt be, hogy a helyhez illő komolysággal mondhasa el Méltóságodnak, hogy megünnepelt főispánjában a családját hön szerető unokáit, fiát és családfőit, a szó legnemesebb értelmében vett ember tisztelt és viszont alkalmat nyújtson Méltóságodnak, hogy végre ünnepélyesen kijelenthesse, miszerint továbbra is a miénk marad.

Méltóságos Főispán Ur!

Hihetné-e valaki, hogy akad csak egy is e tisztikarban, ki a Méltóságodat ért aljas támadás felett ne télt volna felkészen udorral el? s hihetné-e valaki, hogy a Méltóságodhoz való ragaszkodás és szeretet ismételt kifejezése a főispánnak szól kizárólag?

No, hát tudják meg azok a kicsinyhitűek, kik ebbe még kételkedni merészelnék, hogy a tisztikar utolsó jó tudta azt, hogy Méltóságod azon erős elhatározással ment el, hogy lemondását beadja, jól tudta azt is, hogy az ényelag megtörtént, de sokáig nem tudta azt, hogy mi lesz ebben a kormányzat döntése és mégis szüntelenen akadtak közöttünk, kik az aljas támadás fölötti felháborodásunkban szét akarták tépni a bíráló hírlap csak a mérsékeltbbek nyugodtsága s állapítanak óvatosságával sikerült a már-már megbillenő egyensúlyt fenntartani.

Ez tehát nem a főispánnak, hanem a szó etikai értelmében vett embernek szólt.

Méltóságos Főispán Ur!

A ki a közélet küzdterére lép, annak el kell kéznie lennie arra, hogy annak fergetegei megrázzák nemelykór; aki pedig oly magas állásba jut, az úgy van, mint a magas hegytetőre álló erdőnek büszkesége, a legnagyobbra nőt fe, melybe az aláhulló villám először érkezik, de hát a villámot követő dörgés s a megtámadott fauk összesugdosó lombjai nem találják vissza a visszhangra az erdőben?

Ezért oly életem a visszhang közöttünk, valahányszor kis erdőnknek büszkeségét valami bántja, tépdési.

Méltóságod jól tudta ezt s mégis odahagyva békés családi tűzhelyét, elvállalta nehéz állását.

De Méltóságod csak a tisztességes harcra, az elvek harczára számítot s midőn vihart is várhatta, azt csak a politikai horizontról remélte, nem pedig lidérc tüzét.

A politikai élet zavaras hullámcsapásai gyakran egészenfelel elemeket is magukkal sodorok, melyek azután visszamaradnak egy-egy posványban s tovább erjednek miként azt a természet örök törvényei rendelik.

Ilyen posványba jutott anyagból kelt ki az a lidérc tűz, mely szokatlau magasba emelkedett, sokfelől látott meg s első perczben, kik közelről nem ismerék, bolygónak gondolák; mi tudtuk s ma már tudja mindenki, hogy bűzhögt, erjedt testnek volt egyik felszabadult része — egyszerűen lidérc tüzé!

Méltóságos Főispán Ur!

Sokat mondhatnánk még s kellene mondannunk, hogy szívünk szerint kibeszélhessük agunkat, de ha arozunkon végig néz, látni fogja Méltóságod, hogy Udvarhely város és vármegye ünnepi képébe méltán helyet kérésztünk s midőn továbbra is gondos jó indulatba ajánljuk magunkat, cserében nem tehetünk egyebet, mint igaz szeretetüntről, tántoríthatlan ragaszkodásunkról s mely tisztelőtünket biztosítva kiáltjuk: Isten hozta! Isten éltesse! Ejen!

Haller János gróf főispán az éljenzés elhangzása után a meleg szeretet hangján szólt munkatársaihoz, jól örömmel pillantott meg a munka emberét, a collegiát tisztviselőt s az erős kezű vezetőt.

Főispánunk e helyen megközelítőleg a következőképpen mondotta:

Visszajöttem hozzátok, hogy tovább munkálkodjunk együtt a köz érdekében. Visszajöttem, mert magas kormányom bizalma állásomat odahagyni nem engedte. Itt tehát mint főispán, a munkára rendelt hajlékban tartózkodom minden keserű kifakadástól, visszafojtok minden szót, melyet a sebzett szív ajkamra tol, nem bolygatom a feldúlt hantokat, hanem e helyett titeket üdvözöllek, kik között igazán itthon találok magamat.

Lehettem olykor erősebb egyik-másikkal szemben, alkalmazhattam szigorú mértéket is, de mindannyiszor a köz jól felfogott érdeke volt vezetőm.

Nem hoztam nektek semmi újat, csak a régi sze-

retetet, nem kérek tőletek sem egyebet, mint legyetek azzala régi szeretettel és bizalommal irántam, melylyel voltatok s melyet jövőre is részrehajlatlan igazsággal, munkássággal kiérdemelni, osztatlanul megtartani főtekrévésem leend.

Isten éltesen!

A beszéd befejezése után a lelkesült éljenzés még egyszer felhangzott, az ünneplő közönség a jól bevégzett munka lelkes hangulatával oszlott szét, hogy este még egyszer összegyűljön s a viszontlátás örömeivel Isten hozottat mondjon a szépen sikerült

Fáklyás menet.

Székely-Udvarhely város polgársága a visszaérkezett főispán tiszteleté e mintegy 300 fáklyával menet rendezett.

A menet a Kossuth utca alsó végén, a vámsorompónál sorakozott s élen a helyi első zenekarral, óriás kigyó módjára a fellobogzózt s kivilágított ház sorok közt sűrű éljenzéssel húzódt a fényesen kivilágított vármegyeház elé, melynek mellékerkélyein előkelő hölgyközönség volt látható.

A vármegyeház előtt a fáklyások egy hatalmas kört képezve helyezkedtek el s az egyre éljenző közönség a körben és körön kívül zsufolásig megtöltött az egész nagy tért.

Ezután a helyi első zenekar a »Házának rendületlenül«-t játszott; a helyi Dalegyolt a »Nem tudom én mi a bajom« kezdőt dalt szép iskolázottságra valló sikerrel énekelte, melynek bevégezése után felállt ifj. Bajk József iparos és a közönség lelkesült éljenzése által többször megszakítva, a következőket mondotta:

Mélyen tisztelt méltóságos gróf főispán ur!

Shokatlan és nem mindennapi s jelenet, melynek e perczben tényezői vagyunk. Nem mindennapi pedig azért, mert itt a sértett férfias önértet nyilvánul meg, mely egyfelől feltárja a szeretetet s ebből kifolyó ragaszkodást, másfelől pedig a gyűlölet, megvetés szavát dörög el. S hogy e nagyfontosságú esemény alkalmával épen nekem, mint egy egyszerű, igénytelen iparosnak jutott osztályrészül annak tolmácsolása, kérem Méltóságodnak szives elnézését.

Méltóságos gróf ur! Szeretett főispánunk! Itt áll e város polgársága Méltóságod előtt, eljöttünk rangkülönbség nélkül, hogy Méltóságod iránti szeretetünknek és ragaszkodásunknak a legünnepélyesebben kifejezést adhassunk és azon meggyalázatast akaró bántalmazásért, melylyel nemcsak Méltóságodat, de nagy történelmi multtal bíró családját is érintették; bárholnan is jött, bárkitől eredt is az: a legnagyobb utálatunknak adunk itt nyilvánosan kifejezést.

Méltóságos gróf ur! Nemcsak Méltóságodat és kedves családját érintették azon bántalmak, hanem érintettek és mélyen megsértettek e város és vármegye amugy is beteges társadalmát; mert midőn vármegyénk legmagasabb rangú tisztviselőjét, a közügyek élen álló olyan férfit, ki a legnagyobb odaadással önzetlenül küzd osztálykülönbség nélkül a társadalom jólétéért; ki nem ismer választalat, a legnagyobb barátsággal viselkedik rangkülönbség nélkül mindenki iránt; ki előtt nem porfereg, nem csöcsélek az iparososztályt és földműves s nem tartja magas rangjához lealázon azok munkától feltört kérges tenyerökkel kezelt szoritani; ki tudja azt, hogy azon szegény népnek, mely a jelen nyomott viszonyok közepette még a nyugalom perzeit is verejtékes munkára kell felhasználnia, hogy családját napról-napra tengethesse, szüksége van magasabb rangú és hivatású férfiak pártfogására, ezeknek helyzete javításáért tenni kell és tesz. Midőn ilyen ferit akarnak meggyalázni, midőn annak családja szentelyébe alávaló módon betolakodnak és annak multját s jelenét a legutálatraméltóbb módon akarják megszentelentíteni; akkor megsértették az egész társadalmat, de megsértették a társadalomnak azon osztályát, melynek jólétéért, előhaladásáért a legjobb akarattal viselkedett, a legnagyobb küzdelmet kellett és kell, hogy kifejtse — az iparos osztályt.

Méltóságos gróf ur! Nem pártpolitika vezetett minket ide, mint néhányan hiszik és allítják, hanem felháborodott önértetünk megnyilvánulása. S épen ezért engedje meg Méltóságod, hogy e város polgársága törhetetlen bizalmat, e város apraja-nagyja szeretetét és ragaszkodását tolmácsolhassam és kinyilatkoztathassam a város polgárságának azon igaz szándékát, hogy Méltóságod és fényes mult családja meggyalázatására czéltolt merénylet meglakoltatásában mi is segítők lehessünk, hogy tudják meg, tanulják meg azt, hogy Udvarhely város polgársága sokkal nemesebb érzésű és józanabb annál, hogysen tetlen nézné el jobbjai meggyalázatását és engedné magát félrevezettetni bárki által is. Mi utálattal fordulunk el a gyalázkodóktól.

Engedje meg Méltóságod, hogy e város polgárságának kicsinye és aagya nevében kérjem Méltóságodnak irántunk való szeretetét, szeretetéből kifolyó jóindulatu akaratát és tetteit. Legyen Méltóságod a miénk, s mi a Méltóságod a tisztességes munkában.

S engedje, hogy azon óhajtasomnak adjak kifejezést, hogy a mindenek ura, Istené éltesse Méltóságodat kedves családja, e város és vármegye, hazánk és nemzetünk polgársága boldogítására az emberi élet legvégső határáig! Eljen!

Ünnepelt főispánunk válasza, melyet az éljenző és lelkesült közönség sokszor félbe szakított új oldalról tünteti fel előttük őt, midőn kéri Udvarhely város és vármegye közönségét, hogy ez eddig mutatkozott áldástalan küzdelmet ne vigyék át a mindennapi életbe, hanem egyétt együtt dolgozzanak s legyen a közös czél, a család, a vármegye, a haza jólétének buzgó fejlesztése.

A beszéd bő kivonatban a következőket tartalmazta:

Mélyen tisztelt polgártársaim!

Ezelőtt mintegy két évvel, midőn állásomat elfoglaltam, hasonló megtiszteltetés elől kitérni igyekeztem, mert nem tekinthetem azt egyénekné, mint a bizalom és szeretet előlegezésének.

Két év telt azóta s bár küzdelem volt annak minden órija, gyorsan pergett le az idő, mert polgártársaim részéről tapasztaltam a szónok által felemelt szeretetet és ragaszkodást, melyet a közös érdekében kifejtett munkássággal kiérdemelni és az idő telésében fokozni törekedtem.

Mai impozáns megtiszteltetésem sem szólhat az érdem elismerésének, mert hiszen két év rövid ahhoz, hogy még normalis viszonyok között élő vármegye és város életében is maradandó alkotásokat lehessen felmutatni.

Igaza van szónokuknak, hogy ez a felháborodott társadalmi tisztességné a megnyilatkozása, mely utálatl fordul el az aljas támadástól s megvetéssel kísér a daemonokat, kik bennem az egyénben legszorgosabb kutatás daczára sem tudtak megalázott találni, hát nem állottak tehetetlen dühökben a csendes, mohos sirhalmokat feldulni s a békében nyugvó ösöket sirjukban zavarni.

Tisztelt polgártársak! Nem tagadom, fáj a seb, mit rajtam ütöttek, de erőt veszek magamon s megacézolt izmokkal veszem fel a küzdelmet a társadalmi tisztesség nevében s nem hagyom magam elriasztani bármily galád támadás által sem!

Hanem önköz van egy kérésem! Feledjék az engem ért megtámadást, csendes tűzhelyüktől, békés műhelyükből ne vigyék ki azt a mindennapi életbe: maradjon a küzdelem továbbra is egyedül az enyém, önök csak jó akaratukkal, szeretetükkel és bizalmukkal kísérjék lépteim, én szavamra mondom és a szent sirokra esküszöm, hogy e város és vármegye tisztességes lakóinak rang, állás, nemzeti és valláskülönbség nélkül továbbra is, mint eddig jöletére fogok munkálni.

A daloskór csinosan előadott éneke után a fáklyások a Rákóczi induló hangjai mellett húzódtak el s ezzel bevégezték az emlékeztető nap lélekemelő eseményeit.

* * *

Most már újságírói kedves kötelességet teljesítve, az eseményekhez hűen és részletesen beszámoltunk szives olvasóink előtt a mozgalmak nap történetéről, hogy ne sütyedhessenek a feledékenység tengerebe e gyönyörű nap jóra, szépre buzdító mozzanatai; hogy azok is átélvezhessék a meghurcolt igazság diadala jutásának örömeit, kiket sorsuk megfosztott attól, hogy jelen lehessenek; hogy ezekből mindenki politikai tisztességet, a családi állás iránti tiszteletet honszerelmet, a közügyért önzéstelen buzgalmat, tevékenységet és áldozatkészséget tanulhasson.

Azónban mielőtt letennék tollunkat, még pár megjegyzést teszünk.

A székelykeresztúri járásban lakó összes Mózes vallású magyar polgárok a bevonulás napján számos aláírással ellátott feliratot intéztek vármegyénk főispánjához, melyben meleg szavakkal fejezik ki felháborodásukat az őt és nagyérdemű családját ért keserű sérelem felett, másfelől pedig örömlüknek, ragaszkodásuknak, teljes bizalmuknak adnak eléük kifejezést.

Végre legyen szabad lapunknak, mint a hatalmas sajtó egyik szerény képviselőjének egy tanácsot levonni a szeméink előtt lefolyt sajtóhatalom eseményekből.

Az elkeseredett harc, mely Udvarhely vármegyében már évek sora óta foly, csak ártalmára van ügyünknek, mert igen sokszor nem maradunk elvi téren, mert igen sokszor nem azt kérdezzük, hogy mit csinál valaki, hanem azt, hogy ki csinálja azt a valamit s így — mint a lejátszódott szomorú esetben is — a családi állás, a családi szentségek utvesztőjéhez jutunk. Tekintsünk szét Háromszék-, Csík- és Maros-Torda vármegyék közletén s első pillanatra észrevehetjük, hogy vármegyékben is meg van a politikai harc s ez meg is kell legyen, de nincsen meg a személyeskedés, nem jutott hatalomra az a gondolat, hogy a jó sem jó, ha nem én csinálom. Ennek a következtetés aztán, hogy vármegyénk kezd elmaradni a többiekől, közintézményeink paganak, társulásunk erőtlén, működésünk laukalt.

C o p o r t o s u j a n k t e h á t e z i d ő i f ő i s p á n u n k k ö r é r a n g , á l l á s , v a l l á s , n e m z e t i s é g i é s p o l i t i k a i p á r t á l l á s i k ü l ö n - e g e n é l k ü l . N e m o a d j o n l e s e n k i e l v e r ő l , s e h i t é r ő l , s e n e m z e t i s é g e r ő l , h a n e m k i z a l j o n m i n d e n k i a t á r s a d a l m i é s p o l i t i k a i t i z t e s s é g ö s s z e s f e g y e r k e r k e z l e t é v e l t i z t e s s é g o s e l l e n t e l e k k e z m é l t o a n — v á r o s u n k é s v á r m e g y é n k b o d g o i t á s a , e l ő h a l a d á s a é r d - k i b e n s a z é l e g y e n a g y ő z e l e m , k i a l e g j o b b a t , a l e g n e m e s e b b e t , a l e g h a z n o s a b b a t t u d j a e r e l m é n y e k i n t f e l m u t a t n i ! . . .

TANÜGY.

A székelyudvarhelyi kir. állami főreáliskola internatusa.

1 A sz.-udvarhelyi kir. áll. főreáliskolával kapcsolatos internatusba az 1898-99 tanévre 65 tanuló vétetik föl, a kik közül 30 egész díjat azaz 500 koronát, 10 tanuló 300 koronát, 10 tanuló 200 koronát és 15 tanuló 150 koronát tartozik fizetni.

E helyekre ezennel pályázat hirdettetik.

2. Azon szülők vagy gyámok, kik fiaikat, vagy gyámoltjaikat az internatusba felvétetni óhajtják, ebbeli kérésüket f. évi július 10-éig az igazgató-sághoz nyújtásuk be, címük és lakásuk pontos megjelölésével.

A kérelemhez mellékeltek: a) A legutóbbi kelt iskolai bizonyítvány; b) testi épséget igazoló orvosi bizonyítvány; c) jogérvényes kötelezvény arról, hogy a szülők, gyámok vagy helyetteseik az ellátási díjakat a kiszabott időben előre megfizetik, ruházatról, gyógytárról és más, a tanulókat illető évközi kiadások fedezéséről gondoskodnak.

3. Az internatusi díjak félévi részletekben előre fizetendők; indokolt kérésre az igazgató-ság a miniszterium jóváhagyásával, az évnegyedes részletekben való fizetést is engedélyezheti.

4. Azon szülők, vagy gyámok, kik mérsékeltébb díjak mellett óhajtják gyermekeiket, illetve gyámoltjaikat felvétetni, legújabb keletű s az illetékes lelkész által is látamozott vagyoni kimutatással is tartoznak kérésüket támogatni.

5. A fölvetett növendékek ételmezést, lakást, fűtést, világítást kapnak és a megfelelő fölügyeletben részesülnek. Az ételmezés a következő: reggeli (tej kenyérrel), ebéd (három tál étel; csütörtökön és vasárnap négy tál), vacsora (egy tál étel, rendszeren sült). Ezenkívül délelőtt 10 órakor, délután 4 órakor egy-egy szelet kenyert kapnak.

6. A tanítással járó költségeket, mint tandíj s a szükséges taneszközök beszerzését a szülők vagy gyámok tartoznak hordozni.

7. A fölvetett tanulók a belépéskor a következő felszereléseket tartoznak magukkal hozni: a) egy-egy nyári és téli időszakra való tisztességes ruházatot; téli köpenyt vagy kabátot és förevalót; b) legalább két pár cipőt; c) ágyszereleket és pediget egy párnát, egy téli paplont gombokkal; két paplanpedet gomblyukkal; két alsópedet és két párnahéjjat; d) fehérneműt: hat fehér inget, hat lábravalót, három hálóinget, hat zsebkendőt, hat pár harisnyát, négy törülközőkendőt, továbbá fésűket, ruha-, fog- és cipőkeféket.

A fehérneműkre azon szám lesz himződő, legalább is 2 cm. nagyságban s feltűnő helyen, mely sz. alatt a fölvetésről szóló értesítés kiadott.

8. Az internatusba fölvetett növendékek kötelesek mindenben az internatusi szabályzatok szerint eljárni. Azon tanulók, kik rossz magaviseletet s folytonos szorgalmhiányt tanúsítanak, az internatusból kizártnak. Sz.-Udvarhely, 1898. június havában.

Az igazgató-ság.

Irodalom.

(Boc.) *Paraszt dráma* cz. alatt csak most hagyta el a sajtót Péterfi Tamás 1 kötetes regénye. E regényt Adi Árpád Maros-Vásárhelyi adta ki, 11 ívet foglal el s külső kiállítása valóban dícséretre válik a marosvásárhelyi sajtónak. Ára 1 korona. A *Paraszt dráma* egy részét „A molnár család” czim alatt ismerik a „Székely-Udvarhely” olvasói is, mert a múlt évi folyamban megjelent s csak tér szűke miatt nem volt befejezhető.

Szerző Fenyőváry Ibolyka czimű regénye előjáró beszédében kijelenti, hogy a szóban forgó munkája is székely népregegy, tehát irányregény akar lenni.

A *Paraszt dráma*t tehát mint irányregényt kell elbírálni.

A molnár család mint czim teljesen bevált, míg a *Paraszt dráma* nem igaz, mert Bárdy Ákos földesur és családja is bővegesen osztozott a drámai szenvedésekben.

A regény meséje, melyet terünk szűk volta miatt nem közölhetünk, jól van megválasztva és tervezve, azonban a kidolgozásnál a szerző azt a tévedést követte el, hogy a molnár család kiemelése érdekében annyira elmosva tünteti fel Bárdy Ákos és felesége bátorságát, önálló karakterüket, hogy az olvasó az egész elbeszélés alatt csaknem — csaknem azt gondolja, hogy gyáva nyulat szűt Nubia párdcuza, mit irányregényben is csak okkal szabad megengedni.

A regény nyelvére nem fordított elég gondot a szerző. Hibás szórend, helytelen szófűzés, tájszólások igeragozás (meglássuk meglátjuk helyett stb.) gyakran fordul elő. A birni igé a tudni, képesnek lenni ige helyett hibáson használja a szerző. Ezekon kívül az árny, szívélyes, alkony, lakoma, inyencz, ünnevény, küldöncz, futár s több efféle nyelvújításkori szokat nem szivesen látunk népregegyben. Az az egyszerű népfia, kinek nyelvérzékét idegen nyelvek tanulása, magyartalan sajtótermékek olvasása el nem rontotta, lehetetlen, hogy így szóljon „Az uraság küldöncze vagyok. A futárja. De sietek ám.” Általában író, művelt földesur, hétszilvafás nemes, írni-olvasni nem tudó paraszti beszédje alig különbözik egymástól.

Mi nagyon czélszerűnek és háládatos feladatnak tartjuk a népregegyek írását és terjesztését s fardhatatlan kitartásra buzdítjuk a szerzőt, de hogy az elője tornyosuló nehézségekkel sikeresen megküzdjen tud-

jon, melegen ajánljuk, hogy tanulmányozza a maga eredeti szépségeiben a néprövelvet, kerülje a nyelvújítás barbarizmusát, szóval tanuljon magyarul.

Végül az olvasó közönséggel szemben ki kell jelentsük, hogy habár előbbi hibák Péterfi Tamás munkájában előfordulnak, dolgozata mégis élvezhető olvasmányt nyújt, a füzetekben megjelenő francia borzalmaságokkal és magyar ponyvaregényekkel olcsóság, jószág, erkölcsnevelés és hazafiasság tekintetében össze sem hasonlítható s így teljes anyagi támogatásra érdemes.

A marosvásárhelyi kereskedőnek — kiknek a kötet is ajánlva van — dícséretre nem szoruló áldozatkészségükkel tették lehetővé a „Paraszt dráma” megjelenését s a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában 1 koronáért kapható.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Kérjük mindazon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése már lejárt, sziveskedjenek azt minél előbb beküldeni, nehogy a lapnak küldése fennakadást szenvedjen.

— Vármegyénk törvényhatósági bizottsága renkívüli közgyűlést szentgericezi Jakab Gyula alispán elnökle mellett tegnap délelőtt 9 órakor kezdődőleg tartotta meg a bizottsági tagok élénk részvételével. A tárgysorozat harmadik és 35-ik pontját együtt tárgyalták s elhatározottat, hogy a vármegyei tisztifőgyész magán ügyvédi gyakorlata jövőre megengedtetik. Alispán előterjesztése folytán a községi szegény-alapok egyesítésére s esetleg azokból egy vármegyei menedékház építése tárgyában bizottság lett kiküldve. Több községi ügy elintézése után látható érdeklődést keltett a Szabó Ferencz, Lántzky Sándor, Daniel Károly b. tagok kettős indítványa, melynek értelmében a törvényhatósági bizottság egyhangulag kimondotta, hogy Orbán Ottó bárót az 1886. XXI. t. cz. 23. §. b) pontja értelmében törvényhatósági bizottsági tagságtól megfosztottnak jelenti ki; az Orbán Ottó báró és társai részéről hallerkeői gróf Haller János főispán családi állása iránt elkövetett orvátmadásért megbotráncokozásának, utálatának, megvetésének s egyuttal a gróf Haller János iránt érzett rendíthetetlen és tiszteletteljes ragaszkodásának jegyzőkönyvileg kifejezést ad; az indítványt szóról-szóra jegyzőkönyvbe venni határozza s azt jegyzőkönyvi kivonatban Gyarmathy Ferencz elnökle alatt Bod Károly, Daniel Károly, Ferenczy Károly, Györfi Ferencz, Kassay F. Ignác, Kiss Lajos, Lántzky Sándor és Lengyel József dr. th. biz. tagokból álló küldöttséggel kézbesített. Ezután alispán elnök a gyűlést kevéssel 10 óra után bezárta s a jegyzőkönyv hitelesítésére Kassay Albert dr. és Sándor Mózes b. tagokat kérte fel.

— Báró Pongrácz Vincze alezredes, városunk társas életének egyik legkedveltebb egyénisége pár héttel ezelőtt súlyos beteg volt, lárszólag azonban föl-épült; betegsége ismétlődött, még pedig oly hevesen, hogy sürgösen műtét alá kellett vetnie magát. E czéltől kedden neje s a helybeli ezredorvos gondos ápolása és felügyelete alatt Budapestre utazott a dr. Herzl-féle gyógyintézetbe. Szerencsére még elég korán érkezett, mert a műtétet — mint örömmel értesülünk — eredményesen végezték. A beteg a körülményekhez képest jól érzi magát s ösztönén kívánjuk melőbbi felgyógyulását!

— A Jászai-Somogyi hangverseny határideje meg van állapítva. Julius hó 2-án lesz az a párját ritkító művészeti esemény, melyről már lapunk hasábjain többször megemlékeztünk. Julius 2-án üdvözölhetjük városunk falai közt Jászai Mari asszonyt, a Nemzeti színház nagynevű művésznőjét, a magyar színművészet igazi felkent papját; Somogyi Mórt az országos hírd zongoraművészt a ki ugy zene-életünknek, mint a székesfőváros művészvilágának egyik kimagasló alakja és Somogyi B. Carolát, a nagytehetségű, kitűnő képzettségű osengő hanggal rendelkező operai primadonnát, a ki eddig külföldön szerzett dícsőséget a magyar névnek. A nagy művészekhez méltó műsort lapunkban már közöltük, s a mennyiben változás lenne, azt a jövő számban pótolni fogjuk. Most még csak annyit jegyzünk meg, hogy a jegyek elárúsítására Gyertyánffy Gábor könyvkereskedése van felkérve s előjegyzéseket a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala is elfogad.

— Kinevezés. A belügyi m. kir. miniszter a korondi anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető helyettesé Vass Jánost nevezte ki.

— Előléptetések. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Bodó Dénes székelykeresztúri állami tanítóképző intézeti tanárt jelenlegi állomásán való meghagyása mellett a VIII. fizetési osztály 3. fokozatába; Gaál Imre segédtanárt pedig a X. fizetési osztály 2. fokozatába léptette elő.

— Esküvő. Ráduly János técsői (Máramarosmegye) m. kir. erdőgondnok e hó 27-én délelőtt 10 órakor tartja esküvőjét Sándor Mózes kir. tanácsos, vármegyénk köztisztviselőben álló kir. tanfelügyelője kedves és művelt leányával Emma kisasszonnyal.

— A rom. kath. kántor pályázása. Mint biztos forrásból értesülünk — Gál Sándor, a helybeli r. kath. egyház kitűnő hanggal rendelkező kántora e hó 17-én a hunyadmegyei Petrozsénybe utazott, hogy az ott üresedésben levő jobb, de főképp biztosabb jövedelmű kántori állásra pályázatát beadja. Legalább is különösnek tartjuk, hogy az egyháztanács miért nem intézkedik a kántori fizetés rendezése ügyében s miért kényszeríti a hívek által is jeles tehetségűnek elismert emberét távozásra akkor, midőn csakis arról volna szó, hogy a kántor az egyház pénztárából havi vagy negyedévi részletekben pontosan meg-

kapja fizetését? Elvégre a kántor — ha hivatását közeliismerésre méltóan teljesíti, a mint teljesíti is — ép úgy megérdemli s követelheti az őt megillető azerény fizetését, mint bárki más és reméljük is, hogy az egyház humanusan gondolkozó intézői és tagjai ezt — most, midőn már kenyértörésről van szó — belátják s igyekezni fognak a társadalmilag is köztisztviselőben álló kántor szegényletes helyzetén segíteni.

— Gyümölcs-zuzó, áttörő- és szűrő gép gyakorlatba vétele végett alakult syndicatus f. hó 10-én a feltalálók Deák Gyula és felesége Végh Irma közreműködésével — mint halljuk — Kolozsvárt ülést tartott. Az értekezés eredménye volt, hogy a kibocsátandó részvények számát 300-ról 500-ra emelték s így a 15 ezer frt alaptőkét, 25 ezer frtra emelték. Továbbá tárgya volt az értekezésnek a hivatalos jellegű okiratok kiállítása, a részvények kibocsátása módozatainak megállapítása, modellek megrendelése iránti elvi megállapodás és más folyó ügyekben való határozathozatal.

— Ős-Budavára lángokban. A múlt vasárnapra Ős-Budavárra varázsolt ev. ref. kollegiumi kertben este 8—9 óra közt véletlen tüzeset zavarta meg az amugy is kedvezőtlen idő által akadályozott s így erkölcsi sikerben szegénynek mondható mulatság. A szépen gondozott kert közepén állott nyári tágas tornacsarnokban, mely ez alkalomból táncsteremül szolgált volna, a szabadon égett mécsesek közül egy ledült s ettől a közelében volt színes lámpion meggyult és a terem falain díszítést képezett fenyőágak segítségével az egész épület csakhamar lángba borult. Hogy tűzrendőri vizsgálat előzetesen volt-e nem tudjuk. Azonban, hogy a száraz fenyőágak talán évről-évre halmozva voltak a terem mélyében, köztudomású tény. Mintegy 15 tüzőlt r e n d f e n n t a r t á s r a volt ott — vízkészlet nélkül, az esetleges tüzoltásra nem készülve. Tüzfecskendő volt, de felszerelés azonnali használatra nem. Ilyen körülmények között tehát nem csodáljuk, hogy városunk egyetlen nyári mulatóhelye is elhamvadt. Az ev. ref. kollegium is egyesek kára a 3000 frtot meghaladja. A leégett terem biztosítva volt.

— Városunk összes kereskedői a mai napon elkezdve minden vasár- és ünneppapon folyó évi szep-tember 1-éig délelőtt 10 órától egész nap üzletüket zárva tartják — egy-vagy két üzlettulajdonos kivételével, kik azonban hisszük, hogy nem lesznek kivételek akkor, midőn az egész héten át kora reggeltől késő este 9 óráig s akár hányszor tovább is szaladgáló alkalmozottaknak vasár- és ünneppapi istentiszteletek s erkölcsnevelő beszédek hallgatásáról van szó. Mert azt általánosan tudjuk, hogy ha valahol, úgy a kereskedőknel legszükségesebb az erkölcs nevelésének szabad utat adni s annak gyakorlására — törvény szerint is — időt engedni. Ezt bizonyára belátja a nagyközönség nálunk is, mint minden városban s igyekezni fog szükségleteit ezután vasár- és ünneppapon délelőtt 10 óráig beszerezni még pedig kizárólag azoktól, kik munkásaik méltányos kivánságának eleget téve, nem óhajtják gazdagodásukat az erkölcsi érzés, a vallástalanság rovására építeni és szigorúságukkal tisztességes érzésű alkalmozottait is a szocialisták veszélyes körmei közé kergetni.

— Vizsgák és kiállítás. A helybeli m. kir. kő- és agyagipari szakiskola általános vizsgait e hó 24., 25. és 27-én tartja meg. Junius 26-án reggel 8 órakor pedig a rajzteremben a tanulók munkáiból (mintázásokkal együtt) csinosan összeállított, rendkívül érdekes rajzkiállítás lesz, mely jul. 1-éig tart s az érdeklődő közönséget és szülőket úgy a vizsgálatokra, mint a kiállítás megtekintésére e helyen tisztelettel meghívja az igazgató-ság.

— Szerkesztők affaire-je. A mai affaire-s korszakban, midőn a miniszterelnököt is párbajra hívják, cseppet sem csodálkozunk, hogy városunkban azon hír terjedt el, hogy Zelenyák-Zimándi & Comp. lapunk felelős szerkesztőjét kihívták, hogy őket a „Székely-Udvarhely” ez évi 23-ik számában „Zelenyák-Zimándi-Lepsényi No 2.” cz. híreben a híres Orbán Ottó báróhoz merse hasoultatni. Sokak megnugtatása végett, sietünk a legünnepélyesebben kijelenteni, hogy nevezett urak — habár talán okot találhattak is volna erre — ezt nem tették; véleményünk szerint — bizonyára feledékenységéből. . .

— Egy román iskola államosítása. Az erkei gör. keleti iskolaszék és az egyház képviselőtestülete f. hó 15 én testületileg megjelenve a község helyettes jegyzője előtt, őt ünnepélyesen felkérték, hogy miután jelenlegi felekezeti iskolájukban a tanítás ügye a legszánandóbban el van hanyagolva, tenne a jegyző lépéseket az iskola államosítása iránt. A jegyző ebbeli kérésük teljesítését a leghatározottabban megígérve, rögtön jegyzőkönyvre vette a kettős testület kérését, azon kötelező nyilatkozattal együtt, hogy az egyház a jelenlegi iskola épületét udvarral és kerttel együtt a létesíthető állami iskola céljaira szabadon átengedi az államnak. Az iskolában mintegy ötven tanköteles gyermek várja a megváltásnak ezen jótékony teljesítésére menését!

— Ujabb tűz a Kossuth utcában. Alig múlt el a vasárnapi tűze-et, már szerdára viradó éjjel ismétlődött Rákósy M. Zs. Kossuth-utcai férfiniszabó üzletében, hol nagy mennyiségű ruhaszövet égett el. A vizsgálat szerint — ez is vizsgálatosság eredménye. A kár mintegy 400 frt s biztosítva semmi sem volt.

— A városi gőzfürdő első 3 havi bevételé 1949 frt, kiadása 1069 frt 67 kr s így tiszta jövedelme 879 frt 33 kr volt — de fájdalom nem nálunk, hanem — Maros-Vásárhelyt. . .

— Meghívó A székelyudvarhelyi alsófokú ipar- és kereskedelmi iskola évről-évre közzéadása 1898. június 27-én délután 2 órától 8 óráig tartatik meg a következő sorrenddel: 2-3-ig előkészítő osztály, 4-4-ig I-ső oszt., 4-5-ig 2-ik oszt., 5-6-ig 3-ik oszt., 6-7-ig a keresk. tan. I II-ik oszt., 7-8-ig a keresk. tanulók III-ik osztálya. A vallástauból a róm. katolikusok 26-án (vasárnap) d. u. 4-5-ig, a reformátusok ugyanaz nap 5-6-ig vizsgáznak a rendes tanteremben. A munkakiállítás 25., 26. és 27-én lesz. A közzéadatok és munkakiállítás az iparosok önképzőköri helyiségében lesz. E vizsgálatokra az érdeklődőket tisztelettel meghívja az igazgató.

— Tűzek a vidéken Parajdon e hó 10-én éjjel 2 óra tájban Szalasy Ferencz fából épült istállója belsejében — mint a vizsgálat kiderítette — vigyázatlanságból tűz támadt s úgy az, mint a közvetlen mellette volt raktár, fatartó, kocsiszín, melléképületek, nagy mennyiségű takarmány stb. a lángok martaléka lett. A kár megközelíti a 2000 frtot. — A másik tüzet Atyha községben volt másnap délután 2 órakor Szász György lakásán, hol a szobában egy cserép edényben parázs volt, melytől az ágy meggyuladt s az összes ágynemű elégett. Lángba borult már az alsó és felső házpadlás, az ablaktáncok kipattogtak, midőn a szomszédok észrevették a veszélyes szobátüzet s igazán elismerést érdemlő bátorsággal fojtották el. A tűz eloltásánál Csanády Zsolt helybeli kir. járásbírónk is jelen volt, ki személyesen győződött meg a vétkes gondatlanságról, melyből a tűz eredt.

— A szegények háza városunkban — mint értesülünk — létezik, de a szegények eltartásáról gondoskodás nincs, mert az üres házuál s egy ágyfánál egyébre nem jut. A városi tanács figyelmét felhívjuk erre s a jótékony közönség kegyeibe ajánljuk az elagrot öregeket, kik naponta köldülással tartják feun magukat ugy, a Logy lehet.

— Katonák élelmezése. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara felhívja az érdekelte gazdákat és terménykereskedőket figyelmét az erdélyrészi cs. és kir. közös hadseregbeli csapatoknak, valamint a m. kir. honvédségnek 1898-99. évi gabona, zab, széna, szalma túzifa és közsén szükségleteinek a nagyszombeni cs. és kir. intendántura által összeállított előirányzati kimutatásra, melyet az érdekeltek a kamaránál, valamint a nagyszombeni, kolozsvári és gyulafehérvári katonai élelmezési raktároknál megtekinthetnek. Az árlejtés határideje később lesz kihirdetve.

— Hideg sós-fürdő. A kápolna melletti Hideg sós-fürdő június hó 26-án — vasárnap — nyitattik meg. Egy fürdés ára — fürdő és törülköző ruhával — 10 kr. Jegyek a helyszínen, bent a váro-ban pedig Solymossy János gyógytárában és Valther Vilmos központi vendéglőjében válthatók. A közönség kényelmére társas-kocsi közlekedés is lesz naponként 5 izben; még pedig délelőtt 8 órakor, fél 11 órakor, délután 3, 4 és 6 órakor. Vitelbér oda és vissza 16 kr, csak vitel, vagy hozatal 10 kr. Társaságok — hat személyig a társaskocsit bármely időre lefoglalhatják a központi vendéglő tulajdonosánál, az így lefoglalt kocsi heti bére 3 frt, havibére 10 frt. A társaskocsi indulása mindig a »Központi vendéglő« elől történik. E kiváló gyógyhatású és udító jod-bromos sós-fürdőt a közönség figyelmébe melegen ajánljuk.

— Hibajavítások. Lapunk mult számának vezércikke czimében »neques« helyett nequeo; a »Közgazdaság« cz. rovatban a czikk 3-ik bekezdésének 8-ik sorában »szökés« szó helyett költés olvasandó. »Urnappa« cz. hírtünkben Leiber Antal oroszhegyi pl. bános, mint mise czelebrans van feltüntetve, holott azt Jung Cseke Lajos apát végezte és nevezett plebános a körmenetben az áldástmondó szolgálatot teljesítette.

KÖZGAZDASÁG.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet népszerű előadásai.

(2-ik folyt.)

A gazdálkodásban nélkülözhetetlen trágyázás tekintetében megismertük az istállótrágya tulajdonságait, összetételét, helyes kezelését, a trágyatelep kelteit, a trágyaanyagok gyűjtését, a trágyázás kivételét módját, idejét, a kosarazást, komposztal való trágyázást, zöld- és műtrágyázást. Megtanulhattuk, hogy nemcsak a különböző talajnemek különböző trágyanemeket igényelnek, de a különböző növények is más-más trágyaanyagok mellett diszlenek legszébben. Kísérleti alapokon kimutatták a természetes és mesterséges trágyázás viszonyát; ismertették a fontosabb műtrágyákat; végre utmutatást adtak arra, hogy a kisgazdák hogyan kezdjék meg kísérletképpen a műtrágyák alkalmazását.

Nagyon érdekes volt az az előadás, mely a vetőmag tisztaságáról és nemesítéséről szólott s tárgyalta a buza ápolását, a gyom irtását tarló alá szántás és egyéb módok segítségével s lelkünkre kötötte, hogy a gyommagvakat tartasuk távol trágyatelepeinktől. A növények élete, a csirázás, növekedés, virágzás és érés, új válfajok keletkezése kiszemelés és keresztelés folytán; a vetőmag kiválasztása, eltartása, előkészítése, csiraképesége és alátakarása volt szintén érdekes fejtegetések anyaga.

A mai phylloxera világban nagyon érdekes volt az elpusztult szőlők felújítása érdekében tartott előadás, hol megismertette az előadó az eljárást a terület beültetéséről, az előmunkát, az ültetés végrehajtását és módját, az ültetvények ápolását, az oltványok készítését, iskolázását, gondozását, kivételét, elvermelését, az állandó helyre való kiültetését, az oltványoszlők gondozását az első 3 évben.

Az udvarhelyvármegyei viszonyokat tekintve, nagyon érdekesek voltak az előadások, melyek az erdőnek a mezőgazdaságra vonatkozó szerepéről szóoltak s különösen az erdők értékesítését, mint a kisgazdák egyik feladatát tárgyalták s nem felelték el arra nézve is utasításokat adni, hogy mi módon telepítsünk fokozatosan erdőket (akác erdők) s e végre ismertették a magvak gyűjtését, a csemetékert beültetését, gondozását, a csemeték ápolását, kiültetését és a későbbi teendőket.

Fejletlen kertészstűnk emelése czéljából az előadások egy csoportja a házikert talajáról, éghajlatáról az időjárás befolyásáról, annak berendezéséről, a talaj megmunkálásáról, trágyázásáról, a magvak termesztéséről, a palánták neveléséről és a termények értékesítéséről értekezett.

(Vége köv.)

Szerkesztői üzenetek.

D. Gy.-né V. I. urnőnek F. Boldogasszonyfalva. »A parádicsom kezelése« általános érdekű czikkét köszönjük és közelebről közre adjuk.

Bencze Márton ügyvéd urnak Homoród-Okláud, A sok tudással megirt czikkét köszönjük. Közlése azonban már tárgytalan lett s újabb vitát provokálni nem akarunk.

Füfel Sz. Lajos urnak Budapest. A hangulatos szép daltokat köszönettel fogadjuk s csak felhalmozódott közlendőink miatt nem hozhattuk. Szives üdvözet!

Gazda Minya. Más irányú és általánosabb érdekű közléseket is szivesen fogadjuk. Közelebről sorát ejtjük.

A . . . helyt. Hozzá . . . intézett zengeménnyre — higgye el — olvasóink nem kíváncsiak. Küldje el tehát . . . hozzá, de ha helybe intzi 3 s vidékre 5 kros bélyegyet tegyen a levélre.

Káplár ur Kasziba. Brassó. Közvetlenebb megfigyelést és frissebb történeteket kérünk, mert hiszen ezek a vicces lapokba már régen lejtárak. K. S-t üdvözlöm! »Laczi« vedd le a nyakáról. Sz. F. urnak Alsó-Siménfalva. Szives tudósításait köszönettel vettük.

Egyedű tervő. Merges hangon tartott leveledet polemikus természetű miatt nem közölhetjük, mert a megindított czikk keletébe csak tanulságos dolgok jöhetnek, minden más vita mellőzésevel. A czéltatos megrovások nem az irót, hanem az alakot s annak a szó szoros értelmében vett személyét illetik. A mesék — úgy látszik — mesék maradtak.

HIVATALOS RÉSZ.

Földmivelésügyi magy. kir. miniszter. Másolat 38033. III.—2. Valamennyi vármegye alispánjának és városi törvényhatóság polgármesterének. Mielőbbi megfelelő kihirdetés végett közlöm, hogy a csehországi cs. és kir. helytartóság folyó évi május hó 27-én 84480. sz. a. kelt hirdetménye szerint megengedte, hogy Magyar- és Horvát-Szalavonországnak az ausztriai szabad forgalomból ki nem tiltott járványmentes területéről származó s darabonként legalább 120 kgr. elősúlyu egészséges élő sertések Klauddo város az 1897. évi február 25-én 12962. sz. alatt kelt itteni rendeletben (az 5. sz. Értesítőnek az utmutató kiegészítő része 86. lapján közölt II. c. pontjában) foglalt feltételek mellett bevethessenek. Budapest, 1898. június hó 3-án. A miniszter megbízásából: Lestyanczky, s. k.

Udvarhelyvármegye alispánjától. 13834—98. alisp. szám. Udvarhely város polgármesterének és valamennyi községi előljárásának, közhírré tétel végett kiadom. Sz.-Udvarhelyt, 1898. évi június hó 11-én. Jakab Gyula, alispán.

Udvarhelyvármegye alispánjától. 14009—1898. alispán szám. Udvarhely város rendörkapitányi hivatalának és valamennyi községi előljárásának. Közhírré tétel végett értesitem, hogy Lővéte községben a szarvas marhák között a száj- és körömfajás járványot fellépő, ezen járvány miatt a lővétei területen a szarvasmarhával való közlekedés tiltatott. Székely-Udvarhelyt, 1898. évi június 12-én. Jakab Gyula, alispán.

Földmivelésügyi magy. kir. miniszter. Másolat. 38300. III.—2. szám. Valamennyi vármegye alispánjának és városi törvényhatóság polgármesterének. Folyó évi április 29-én 29917. sz. a. kelt leiratom hatályon kívül helyezése mellett tudomásul vétel és mielőbbi megfelelő kihirdetés végett közlöm, hogy a német kor-

mány f. é. május hó 22-én 65. sz. a. kelt kimutatása szerint, ragadós tüdőlob miatt jelenleg Magyarországnak egyetlen törvényhatósága ellen sem tart fel szarvasmarha-beviteli tilalmat, megjegyzem azonban, hogy oly törvényhatóság területéről, melynek területén csak egy községben is ragadós tüdőlob jövőben esetleg megállapított vagy uralkodik a miről a szakértők a nekik hetenként megküldött »Földmivelési Értesítő«-ből mindig hiteles tájékoztatást merithetnek, szarvasmarhákat Németországba szállítani feltétlenül tilos, tekintet nélkül arra, hogy az illető törvényhatóság neve a német kormány által időnként közzétett kimutatásba felvételre-e? Budapest, 1898. június 3. A miniszter megbízásából: Lestyanczky, s. k.

Udvarhelyvármegye alispánjától. 13833—1898. Udvarhely város polgármesterének és valamennyi községi előljárásának. Közhírré tétel végett kiadom. Székely-Udvarhelyt, 1898. évi június hó 11-én. Jakab Gyula, alispán.

Udvarhelyvármegye alispánjától. 14082—1898. alisp. szám. Udvarhelyvármegye polgármesterének és valamennyi községi előljárásának. Közhírré tétel végett értesitem, hogy Maros-Tordavármegye Agáró községben a sertésvész fellépő, ezen község zárlat alá helyeztetett. Sz.-Udvarhelyt, 1898. június 13-án. Jakab Gyula, alispán.

Nyilt-tér.*

Köszönetnyilvánítás. A székelyudvarhelyi ev. ref. collegium összes épületei a Fonciére Pesti biztosító intézetnél lévén biztosítva, a f. hó 12-én este leégett tornacsarnok tűzesetét nevezett intézetnek bejelentvén, annak képviselője már harmadnapra a helyszínen megjelent és a teljes biztosított összeget minden levonás nélkül folyósította. — Nem mulasztjuk el a Fonciére Pesti biztosító intézetnek ezen coulans és gyors eljárásáért elismerésünket és köszönetünket nyilvánítani — és nevezett intézetet a biztosító közönségnek a legmelegebben ajánlani.

Kelt Székely-Udvarhelyt, 1898. június 16.

Felgyházi Antal,

az ev. ref. collegium gazdasági felügyelője.

*Az e rovatban megjelent közleményekért nem vállal felelősséget a szerk.

HIRDETÉSEK.

478. szám: 1898. vh.

Arverési hirdetmény.

A székelyudvarhelyi kir. bírósági végrehajtó közhírré teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. járásbírósnak V. 32/1898. polg. számu végzése által székelyudvarhelyi székelyegyleti első takarékpénztárnak képviselve dr. Kovács Mór ügyvéd által, korondi Venczel Lajos, Fábán József alszegi és parajdi Szállasi György ellen 320 frt tőke és jár. iránti ügyben, alpereseknél Korond községben összesen 347 o. é. frtra becsült következő javai, u. m.: Két darab paripa osikó egyik sötét, a másik pej szőrű, egy pár hám gyeplővel együtt, 1 fejős tehén fehér szőrű és szarvu ökor borjával együtt, egy vasas kerékű löszekér, egy vasas kerékű löszekér és még 6-tól 10 tétel alatti ingók Korond községében alperes Venczel Lajos házában 1898 július hó 8-án délelőtt 9 órakor nyilvános árverésen el fognak adatni, melynél az egyes javak vételáron azonnal fizetendők, esetleg a becsáron alul is a többet ígérőknek el fognak adatni.

Az árverési feltételek a bírósági végrehajtónál megtekinthetők. Ezuttal felhivatnak mindazok, kik a lefoglalt javak iránt elsőbbségi jogokat érvényesíthetnek, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az árverés kezdetéig, habár külön értesítést nem vettek is, alulirt végrehajtóhoz nyujtsák be, mert különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolván, egyedül a vételár fölöslegére fognak utasíttatni.

Székelyudvarhelyi bírósági végrehajtótól.

Székely-Udvarhelyt, 1898. június hó 11.

Biró Sándor s. k.

kir. végrehajtó.

217/898. bv. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-oz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a székelykereszturi kir. járásbírósnak 1898. évi 2665. számu végzése következtében dr. Gross Frigyes ügyvéd javára Zsellér János és társai oláhandrásfalvi és olábhidegkuti lakosok ellen 71 frt 25 kr s jár. erejéig 1898. május hó 5-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 302 frtra becsült szarvas marhák, ekék, házi butorok és ágyueműekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelykereszturi kir. bíróság 1898 V. 15. számu végzése folytán 71 frt 25 kr tőkebetétel, ennek 1893. évi július hó 1. napjától járó 5 százalékos kamatai és eddig összesen 65 frt 52 kban bíróság már megállapított költségek erejéig O. Andrásfalván és O. Hidegkút-Ujlakon alperesek házában leendő eszköz-ére 1898. évi június 28. és 29. napjának délelőtt 10 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-oz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Székely-Kereszturt, 1898. évi június hó 10-ik napján.

Szalontai Albert,
kir. bírósági végrehajtó.

Árverési hirdetés.

A székelyudvarhelyi unitárius egyházközség tulajdonát képező s Székely-Udvarhelyt a szombathelyi utcában fekvő földszintes ház az egyháztanács határozata folytán folyó évi június 26-án d. e. 11 órakor önkéntes árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár: 2000 frt., melynek 5 százaléka bánatpénzül leteendő.

Részletes feltételek alulírt gondnoknál megtekinthetők.

Sz-Udvarhely, 1898. június 16.

Dr. Demeter Lőrincz,
megyegondnok.

Magas jutalékban

részesülnek megbízható szolid ügynökök, kik törvényszerűen megengedett sorsjegyeknek, részletfizetésre való eladásával, egy nagy pénzintézet (résztvénytársaság) számlájára foglalozni óhajtanak. Ajánlatok „Mercator” czimű: Eckstein Bernát hirdetési irodájába Budapest, V., Fűrdő-utca 4. intézendők.

valódi szőlőléből, különböző minőségekben

csakis

FERNENGEL GYULA

Jó hírű pinczejében Székely-Udvarhelyt (Kossuth-utca) kapható a következő árakban: Literenként 30 krtól 1 frt 20 krig, 5 literen feül 26 krtól 1 frt 10 krig. Nagyban adó nélkül 56 lit. hordókban hektónként 20 frtól 38 frtig.

Részletes árjegyzék s minták ingyen és bérmentve.

Vásároljunk elpusztíthatlan,

valódi székely szőtteket az állami segélyllyel — székely műszovestünk előhaladása érdekében — fennálló székelykereszturi műszovő-iskolából... Ez egyrészt hazai kötelességünk, másrészt pedig itthon — megelőzve minden külföldi rongyot — a legtartósabb és legszebb mintákat mersékelt árban vásárolhatjuk s így aránylag olcsón vettünk. Büszkén viselhetjük a magunkét, mert hiszen az a tiéd a másénál! Női, férfi és gyermek nyári ruhazövegek minden rendű és rangu egyéneknek dus választékban áll rendelkezésre. Minták ingyen és bérmentve. — Vidéki megrendelések pontos teljesítése! Minden kedden Székely-Udvarhelyt a heti és a nagyobb községek országos vásárain vásári czikkkel megjelenek.

Kész szolgálattal:

Pethő István,
székely műszovő-iskolája
Székely-Keresztur.

TEUSCH B. JÓZSEF

pinczejéből
(Segesvárt, Erdélyben)

Árjegyzék kivonata:

Nagy Küküllőmenti 1896-beli	1 liter	36 kr.
Marosmenti	1 liter	40 kr.
Kis-Küküllőmenti	1 liter	42 kr.
Bokácsi	1 liter	60 kr.
Dauosi	1 liter	65 kr.

üveg nélkül. Az üvegekért 7 kr. fizetendő és ugyanez árban tisztán kimosva visszavétnék.

Főraktár: GALJANOS fűszer- és csemegeüzletében Székely-Udvarhelyt (Kossuth-utca).

**Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.**

Ezen hírneves házi-szer ellentállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomosillapító bedörzsölésként alkalmazták küszvényél, csúznál, tagszagatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltoék. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi hépszerű házi-szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányoznia. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter orvó-jegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza. RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.

Kapható Székely-Udvarhelyt Nagysolymosi Koncz armin gyógytárában.

Árlejtési hirdetés.

A magyarhermányi ev. ref egyházközség folyó évi június 23-án tartandó nyílt árlejtésen kiadja tempomának, tornyának kijavítását és a toronynak rozsdamentes bádoggal való befedését.

A részletes feltételek előre is megtekinthetők a ref. papi hivatalnál.

Magyar-Hermány, 1898. június hó.

Kovács József,
ev. ref. pap.

Pető Lajos,
gondnok.

Sz. 10596—1898.

Árlejtési hirdetés.

A kadicfalvi szabályozott Busnyák-palakra ujonan építendő hid munkálataira folyó évi június hó 22-én d. u. 5 órakor Kadicfalván a község házában nyilvános árverés tartatik.

Felhivatnak vállalkozni akarók, hogy ezen 1085 frt 24 kr költséggel előirányzott munkákra vonatkozó ajánlataikat akár írásban nevezett időig alólirott főszolgabíróhoz adják be, akár a szóbeli tárgyalásra a nevezett időben és helyen jelentkezzenek.

Megjegyeztetik, hogy az akár írásbeli, akár szóbeli ajánlatokhoz 55 frt bánatpénz csatolandó.

A műszaki művelet és feltételek alólirottánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Székely-Udvarhelyen, 1898. június hó 6-án.

Dr. Demeter Lőrincz,
főszolgabíró.

ORBÁN, NAGY ÉS TAMÁS

**CZIPŐÜZLETE
SZÉKELY-UDVARHELYT**

elvállal minden e szakmába vágó megrendeléseket a legújabb divat szerint, kiváló csinnal, a legjobb anyagból, pontos elkészítés mellett, úgy minden javítást.

Mielőtt bárhol ruhát vesz, sziveskedjék e raktárt megtekinteni!

Gyári árak!

Legolcsóbb bevásárlás!

Székely-Udvarhelyt (Kossuth-utca).

Van szerencsém értesíteni Székely-Udvarhely város és Udvarhelyvármegye n. é. közönségét, hogy a budapesti Pollák Testvérek elsőrendű saját gyári műhelyeiben kitünően elkészített, nagyválasztéku férfi-, fiu- és gyermekruha-áruházából e vármegye igényeinek teljesen megfelelő raktárt voltam szerencsés nyerhetni. E dusraktárban állandóan itt még nem létezett árak mellett szolgálók kisebb-nagyobb gyermekruhákat minden minőségben, kamgarn- és gyapjuszövet sakkó-öltönyöket, galléros köpenyeket, téli rokkokat, röv id-, tavaszi és őszi, Mikádó-, bőrs, hosszú és rövid kabátokat, utazó-bundák- és lábszakok-, angol-bőr csizmanadrágokat stb. stb. Raktárommal az országos vásárokat is látogatom.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok és maradok kész szolgálattal

Kollát Lajos, szabómester.

Szám 43—1898. elnöki.

Pályázati hirdetés.

Székely-Keresztur város nagyközségnél 150 frt évi fizetéssel ujonan rendszerezített községi tűzoltó szolgálta és lámpagyújtó állásra ezennel pályázatot nyitok.

A pályázók közül előnyben részesül azon józanéletű egyén, a ki valamely községben, illetve városban, mint tűzoltó kürtös, vagy katonaságnál kürtös, vagy mint lámpagyújtó már alkalmazásban volt.

Pályázati kérelmüket hozzám legkésőbb folyó évi július hó 1-éig adják be.

Jaeger F. József,
főbíró